

KAKO PISATI MATURALNI RAD

Maturalni rad je samostalan rad koji učenik izrađuje na završetku svog gimnazijskog školovanja. Svrha mu je da učenik pokaže usvojene metode istraživačkog rada, sposobnost pismenog oblikovanja teme i stečeno znanje iz određenog područja.

Profesor-mentor (voditelj) prati i usmjerava učenikov rad od izbora teme do završetka rada. Učenik donosi mentoru rad na uvid u svim važnim etapama njegovog nastajanja.

Maturalni rad ne smije biti manji od 12 niti veći od 20 stranica (bez crteža, tablica, slika, bibliografskih podataka i sadržaja). Učenik brani maturalni rad na usmenom ispitu. Ako ne obrani rad ili se utvrdi da rad nije napisao sam, ispit se prekida i učenik se upućuje na ponavljanje mature.

Dijelovi maturalnog rada

Konačni uradak treba sadržavati slijedeće elemente: 1) naslovnu stranicu, 2) sadržaj, 3) uvod, 4) izlaganje tematike, 5) zaključak, 6) popis korištene literature, 7) priloge (ako ih ima).

NASLOV upućuje na temu rada, istaknut je na naslovnoj stranici uz ostale važne podatke. Naslov rada mora biti kratak, jasan, privlačan i informativan, tako da što jasnije odrazi njegov sadržaj i karakter. Trebao bi u sebi imati ključne riječi o problemu koji se obrađuje. Valja izbjegavati dugačke, pretenciozne, nespretne i otrcane naslove.

SADRŽAJ- U sadržaju ili kazalu treba donijeti sve naslove i podnaslove, onako kako su napisani i u samom radu, s brojem stranica na kojima se nalaze. U njemu mora biti vidljiva razlika između naslova većih i manjih cjelina. Tako će naslovi poglavlja biti pisani većim i masnijim slovima od naslova neke manje cjeline i tako redom. Sadržaj se može donijeti odmah nakon naslovne stranice ili na kraju rada.

UVOD - U uvodu maturalnog rada treba najprije definirati problem koji se obrađuje. Zatim treba odrediti ciljeve koji se žele ostvariti u tom radu. Dobro bi bilo izložiti sadašnje stanje istraživanja i vlastiti doprinos tom istraživanju. Treba potom donijeti strukturu rada, tj. kratko opisati dijelove rada. Uvod ne smije biti opsežan i ne bi trebao biti veći od dvije stranice.

GLAVNI DIO – Izlaganje teme najvažniji je i najopsežniji dio maturalnog rada. Stoga mu treba posvetiti posebnu pozornost. Tematika se raspoređuje u dijelove (poglavlja) i niže podcjeline, što omogućuje da se problem izloži sustavno i po određenom redoslijedu. Dijelovi rada trebaju činiti jedinstvenu, uzročno-posljedičnu cjelinu. U ovom se dijelu rada iznose najvažniji rezultati istraživanja: opisuju se, objašnjavaju i

izlažu važne činjenice. Ovdje dolazi do izražaja učenikovo znanje, sposobnost, kritičnost, inventivnost. On treba logično i znanstveno povezati relevantne činjenice, spoznaje i misli u smislenu cjelinu. Pri tome treba biti što samostalniji i objektivniji u prosuđivanju i donošenju relevantnih ocjena i prijedloga, ne smije biti rob tuđih ili ustaljenih mišljenja, a svoje stajalište brani valjanim argumentima. U ovom dijelu maturalnog rada učenik obvezno i na uobičajen način citira tuđe stavove, spoznaje ili formulacije, odnosno navodi korištenu literaturu u pozivnim bilješkama.

ZAKLJUČAK – Zaključak treba sadržavati najvažnija rješenja postavljenoga problema istraživanja, odnosno odgovore na pitanja postavljena u uvodu. Zaključak je zapravo na koncizan način izložena sinteza čitavoga rada i ne treba biti preopširan (ne više od 1 str.). On treba reći u čemu se sastoji doprinos dotičnoga rada u obradi naznačene teme.

BIBLIOGRAFIJA ili **LITERATURA** –Izvori za pisanje maturalnoga rada bit će uglavnom knjige, leksikoni, enciklopedije, časopisi odnosno članci iz časopisa, a u novije vrijeme i elektronski nositelji podataka: CD ROM diskovi i Internet. Sve izvore treba na kraju maturalnoga rada u popisu literature, popisati po abecednom redu, a ne po važnosti, autora.

PRILOZI (ako ih ima): Tablice i slike numeriraju se arapskim brojevima (tablica 1, 2...; Sl. 1, 2....) Svaka tablica i slika moraju imati naslov. Broj i naslov tablice stavlja se iznad tablice, dok se broj i naslov slike stavlja ispod slike.

Citiranje i bilješke¹

Vrlo važan, a često ignoriran, dio pisanja bilo kakvih seminarskih i drugih radova, pa tako i maturalnih, je citiranje i navođenje bilješki.

Od drugih se autora mogu preuzeti definicije pojmova, znanstvene činjenice, ideje, stavovi, informacije, ilustracije i slično, ali se uvijek treba na jasan nedvosmislen i uobičajen način navesti čiji su to podaci i iz kojega su bibliografskoga izvora preuzeti. To se postiže citiranjem. Pod citiranjem se podrazumijeva od riječi do riječi navođenje tuđih dijelova teksta ili riječi koje se mogu izvorno provjeriti. U znanstvenom i stručnom pisanom djelu tuđi se tekst mora jasno i nedvosmisleno odvojiti od autorova teksta. Stoga tuđi tekst stavljamo u znakove navoda! Nitko ne očekuje od vas da u maturalnom radu donesete nove znanstvene spoznaje, nego da postojeće spoznaje i znanja o određenoj temi prezentirate na sustavan način.

Budući da postoje neke razlike u rasporedu elemenata fusnota za svaku vrstu znanstvenoga i stručnoga djela, potrebno je za svaku važniju skupinu takvih djela navesti elemente fusnota i odgovarajuće primjere.

1. Knjige: Kada prvi put citiramo neku knjigu, potrebno je donijeti sve nužne podatke o njoj, a to su: 1. prezime i ime autora (ime ili prezime), (ako ih je više, do tri se pišu svi autori, a iznad tri piše se samo prvi

¹ Susrest ćemo mnoštvo različitih naziva za bilješku: pozivna bilješka, fusnota, napomena, referencija, podnožak, podnožna napomena...(Upravo ovo je primjer što je bilješka!)

autor i kratica: i dr. ili et. al.), 2. naslov djela (u kurzivu!); ako ima podnaslov, odvaja se točkom (tada se obično naslov stavlja u kurziv i bold, a podnaslov samo u kurziv), 3. broj knjige ili sveska, ukoliko je djelo podijeljeno u dva ili više toma ili volumena, 4. izdanje djela (ako se ne radi o prvom izdanju), 5. mjesto izdanja, 6. izdavač, 7. godina izdanja i 8. stranica s koje se citira tuđi tekst

Primjeri:

ARALICA, Ivan: *Konjanik*, Zagreb, Mladost, 1990., str. 111.

ZELENKA, Ratko: *Metodika i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*, četvrto izdanje, Rijeka, Ekonomski fakultet u Rijeci, 2000., str. 487.

BOŠNJAK, Branko: *Povijest filozofije*, I, Zagreb, Nakladni zavod Matice hrvatske, 1993., str. 323.

Svaki sljedeći put informacije o istom djelu donose se u skraćenom obliku! Ako je korišteno samo jedno djelo od nekoga autora, tada možemo napisati ovako:

ARALICA, I.: *op. cit.*, p. 65.

ili

ARALICA, I.: *nav. dj.*, str. 65.

Ako je sljedeća bilješka iz djela koje je navedeno u prethodnoj bilješci, onda se redovito piše ovako:

Isto, str. 90.

ili

Ibidem, p. 90.

2. Citiramo li članak iz novina, treba donijeti sljedeće elemente: 1. prezime i ime autora, 2. naslov članka u navodnim znacima, 3. u (in):, 4. mjesto izdanja, 5. dan, mjesec i godina izdanja, 6. stranica.

Primjer:

VUKADIN, Milan: «Pao prvi snijeg», u: *Slobodna Dalmacija*, Split, 11. prosinca 2002., str. 12.

3. Enciklopedije i leksikoni: Citiramo li iz enciklopedije ili leksikona, onda donosimo sljedeće elemente: 1. prezime i ime autora (ako postoji), 2. naziv natuknice ili odrednice koju citiramo (u navodne znakove), 3. ime enciklopedije ili leksikona u kurzivu, 4. mjesto izdanja, 5. izdavač, 6. broj sveska, 7. stranica.

Primjer:

«Tehnika», u: *Enciklopedija Leksikografskog zavoda*, Zagreb, Jugoslavenski leksikografski zavod, 1959., sv. 6., str. 378.

KLAIĆ, Bratoljub: «Tehnika», *Rječnik stranih riječi*, Zagreb, Nakladni zavod Matice hrvatske, 2002., str. 1332.

4. Citiranje s Interneta: Citiranje s Interneta prilično je komplicirano pitanje koje do danas nije na primjeren način riješeno. No, ustaljeno je navesti sljedeće elemente: 1. ime autora (ako je poznato), 2. potpuni naslov dokumenta u navodnicima, 3. naslov rada u kurzivu (ako postoji), 4. datum publiciranja i posljednjih prepravaka, 5. potpunu adresu unutar kutnih zagrada, 6. datum «posjeta» web stranici u zgradama.

Primjer:

«Povijest Hrvata: Hrvatski kralj Dmitar Zvonimir», *Kralj Dmitar Zvonimir*, 15. 10. 2003.

<<http://www.hrvati.virtualave.net/hr/vladari/zvo.html>>

(17. 1. 2004.).

Isto tako, kada parafrazirate tekst nekog autora, tj. ne citirate ga doslovno, već ga prepričavate svojim riječima, trebate u bilješci (fusnoti) naglasiti odakle ste preuzeli podatke koje ste iznijeli. To ćete učiniti na način da ćete prije navođenja svih podataka o izvoru literature napisati i rječicu Usp. (skraćenica od usporedi). Dakle, to bi izgledalo ovako:

Usp. ARALICA, Ivan: *Konjanik*, Zagreb, Mladost, 1990., str. 111-120.

Ovdje valja reći i to da su elementi i redoslijed pisanja tih elemenata identični i u popisu korištene literature (bibliografiji). Jedina je razlika što se u fusnotama piše broj stranice s koje se citira, a toga nema u popisu literature. Npr.

ARALICA, Ivan: *Konjanik*, Zagreb, Mladost, 1990.

BOŠNJAK, Branko: *Povijest filozofije*, I, Zagreb, Nakladni zavod Matice hrvatske, 1993.

Tehnička izrada rada

Format rada: A 4

Broj stranica: 12 (najmanje) - 20 (najviše) čistog teksta, bez priloga

Slova : Arial (veličina 12), Times New Roman (veličina 12), Calibri (12)

Prored: 1,5

Obostrano poravnanje teksta

Numeriranje stranica: naslovnica i sadržaj se ne numeriraju, a stranica s uvodom se numerira s brojem 1.

Broj stranice obično se stavlja u donji desni kut.

Uvez: spiralni, prozirni plastični

Primjer naslovne stranice

Naslovna stranica:

Gimnazija fra Dominika Mandića Široki Brijeg

Školska godina 2022./2023.

(veličina fonta 14, prored 1,5)

Maturalni rad iz _____

(veličina fonta 14, prored 1,5)

Naslov maturalnog rada

(veličina fonta 20)

Učenik: _____, IV. ____

Mentor: _____, prof.

Široki Brijeg, svibanj, 2023.

(veličina fonta 14, prored 1,5)

Konzultacije:

Za sve nejasnoće u vezi izrade maturalnog rada obratiti se mentoru osobno. Prije konačnog predavanja maturalnog rada, otipkan rad je potrebno donijeti na pregled minimalno 2-3 puta. Stoga vodite računa o tome da stignete predati rad na vrijeme. Sretno! ☺